Nr 437. Kraków, Niedziela 25 Września 1910. Rok XXIX.

„Nowa Reforma“ wychodzi dwa razy dziennie.
Numer poranny wychodzi codziennie prócz poniedziałków i dni poświątecznych. — Numer popołudniowy codziennie oprócz niedziel i świąt.

PRENUMERATA WYNOSI:

	rocznie	półrocznie	kwartalnie	miesięcznie
w Krakowie	24 koron	12 koron	6 kor.	2 kor.
w Austro-Węgrzech:				
z jednorazową przesyłką poczt.	32 „	16 „	8 „	2 „ 70 h.
z dwurazową „ „	38 „	19 „	9 „ 50 h.	3 „ 20 „
w Państwie Niemieckiem	36 „	18 „	9 „	3 „
w innych państwach	48 „	24 „	12 „	4 „

Prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) uprasza się nadsyłać wprost do Administracyi „Nowej Reformy“ w Krakowie.
Adres Redakcyi i Administracyi: Kraków, ulica Jagiellońska L. 10. — Telefon Nr 41.
Rękopisów nadsyłanych Redakcya nie zwraca.
We Lwowie sprzedaż numerów po 6 halerzy: w Biurze dzienników A. Olszewskiego ulica Kilińskiego 2 i w Biurze Plohna, ulica Karola Ludwika 9.
Cena numeru 4 hal., z przesyłką pocztową 6 hal.

NOWA REFORMA

NUMER PORANNY

Prenumeratę przyjmują:
zamiejscową: Administracya „Nowej Reformy“ i wszystkie urzędy pocztowe; miejscową Administracya „Nowej Reformy“. — Główna trafika w Rynku. — Agencya J. Hopcasa i A. Salomonowej, ul. Sławkowska 2. — Handel Kretschmera. ul. Szewska.
Zamiejscową prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) przyjmują: we Lwowie Biura dzienników: Ludwik Plohn, ul. Karola Ludwika L. 11 — S. Sokołowski, Pasaż Hausmana 9. — W Przemyślu Billet E. — W Jarosławiu A. Amster. — W Tarnowie M. Rockach. — W Wiedniu: Hermann Goldschmied (sprzedaż pojedynczych numerów), I Wollzeile 6. — M. Dukes Nachf. Haasenstein & Vogler (także w Hamburgu, Frankfurcie n. M., Berlinie, Lipsku, Bazylei i Wrocławiu). — A. Oppelik. — R. Mosse (także w Berlinie. Hamburgu, Monachium i Norymbedze). — H. Schalek (Wollzeile). — W Paryżu Société Mutuelle de Publicité A. Lorette directeur, Rue Rougemont 14.
Ogłoszenia (inseraty) przyjmuje Administracya „Nowej Reformy“ za opłatą od miejsca wiersza drobnem pismem (petit) za pierwszy raz 20 h., za każdy następny raz po 10 h. — Nadesłane po 60 h. od wiersza za każdy raz.
Głosy publiczne po 2 kor. od wiersza. Układ tabelaryczny, cyfrowy, skomplikowany, pierwszy raz 40 hal., następny po 10 hal. od wiersza.
Załączniki do „Nowej Reformy“ (prospekty, cyrkularze, ogłoszenia itp.) przyjmuje się za cenę 2 kor. od 100 egz. dla zamiejscowych, a 1 kor. od 100 egz. dla miejscowych prenumeratorów.

Sprawa kanałowa.

(Telegr. „N. Reformy“.)

Wiedeń, 25 września.

Bar. Bienerth konferował wczoraj przed i po południu z członkami morawskiego Wydziału kraj. w sprawie budowy dróg wodnych. Zastępcy Moraw oświadczyli początkowo, że obstają przy wykonaniu ustawy z 1901 r. Bar. Bienerth — jak donosi „Slav. Coresp“ — oświadczył, że ze względu na wielkie koszta rentowność kanałów jest problematyczną. Z tego powodu interesowani nie powinni obstawać przy wykonaniu ustawy. Ponieważ jednak projekty kanałowe przyczyniły się do uchwalenia kolei alpejskich, sprawiedliwość wymagałaby, aby kraje interesowane budową kanałów otrzymały jakieś odszkodowanie. — Rząd uważa tu za najodpowiedniejsze przeznaczenie dla każdego kraju interesowanego pewnej sumy na cele gospodarcze.

Ministrowie Biliński i Weiskirchner wyłuszczyli dokładnie ten projekt, poczem wywiązała się długa dyskusya.

Uczestnicy konferencyi opowiadają, że bar. Bienerth oświadczył, iż ma zamiar przedłożyć w jesieni ustawę, przyznającą razem 200,000.000 K, jako odszkodowanie dla wszystkich krajów interesowanych w budowie kanałów, ponieważ **wykonanie ustawy o budowie dróg wodnych z r. 1901 jest niemożliwe.** Posłowie morawscy żądali wobec tego budowy kanału Dunaj—Odra i odnogi do Lundenburga. Kilku zaś tylko posłów było zdania, że w razie niemożliwości wykonania powyższej ustawy, przyjąć należy odszkodowanie w wysokości 60 milionów koron.

Przedłożenie rządowe dla Czech.

(Telegr. „N. Reformy“.)

Praga, 25 września.

Komisyi narodowościowo-politycznej Sejmu, która wybraną zostanie na pierwszem posiedzeniu Sejmu, przekazane będą przedłożenia rządowe w liczbie pięciu. Przedłożenia te są następujące:

Pierwsze dotyczy zmiany ordynacyi krajowej. Projekt przewiduje zamianowanie II wicemarszałka przez cesarza. Liczba członków Wydziału kraj. ma być podniesioną z 8 na 10, a to po 2 członków z każdej z trzech kuryi, 1 z gmin wiejskich i miejskich i trzech z plenum Sejmu.

Drugie przedłożenie dotyczy podziału Sejmu na kurye: wielkiej własności, kuryę czeską i niemiecką. Wybory do Wydziału kraj. mają się w ten sposób odbywać, że wielka własność otrzyma 2 mandaty, Czesi 5, a Niemcy 3 mandaty.

Trzecie przedłożenie dotyczy zmiany ordynacyi wyborczej do Sejmu. Wielka własność rozpadnie się na 8 ciał wyborczych, z których jedno będzie fideikomisowem, a 7 nie fideikomisowych. Pierwsze ciało wybierałoby 16 posłów, drugie wybierałoby w 7 okręgach razem 54 posłów. Do obecnych posłów należy doliczyć dwóch wirylistów: rektora politechniki czeskiej i politechniki niemieckiej. Dalej przybędzie 20 nowych posłów z obu sekcyi Rady krajowej kultury, t. j. 13 Czechów i 7 Niemców, oraz 43 posłów z nowej kuryi powszechnej. Liczba posłów sejmowych podniosłaby się przez to z 242 na 334.

Czwarte przedłożenie odnosi się do używania obu języków krajowych przy władzach autonomicznych. Gminy mają wszystkie wniesione podania załatwiać w swoim języku urzędowym. W Pradze byłyby podania załatwiane w tym języku, w którym zostały wniesione, inne zaś gminy muszą załatwiać podania także w drugim języku krajowym, jeżeli w każdych z tych gmin po ostatniej konskrypcyi ludność drugiej narodowości tworzyć będzie przynajmniej jednę czwartą część ogółu ludności. Podania, wniesione w innym od urzędowego języka gminy, mają być w przeciągu dni 14 odesłane do specyalnej kancelaryi Wydziału krajowego, celem przetłomaczenia.

Piąte przedłożenie dotyczy utworzenia reprezentacyj powiatowych. Członkowie Sejmów obwodowych wybierani będą na lat pięć. Na każdy obwód przypadnie przynajmniej 20 członków. Reprezentacya obwodowa składać się będzie z przewodniczącego Sejmu obwodowego, z zastępcy, z wydziału obwodowego, do którego należy też prezydent rządu obwodowego, i ze zwykłych członków.

Sprawy sejmowe.

(Telefonem.)

Polskie Koło sejmowe.

Lwów. Wczoraj po południu odbyło się kilkogodzinne posiedzenie polskiego Koła sejmowego przy bardzo licznym udziale posłów. Obecnymi byli także marszałek i namiestnik. Pos. Głąbiński, jako prezes parlamentarnego Koła polskiego, przedstawił w obszernem sprawozdaniu wszystkie polityczne kwestye obecnej doby, poczem mówił o sytuacyi politycznej. Najdłużej omawiał pos. Głąbiński kwestyę kanałową. Dyskusya ograniczyła się ściśle do zapytań informacyjnych. Sprawozdanie pos. Głąbińskiego omawiane będzie na posiedzeniach poszczególnych klubów polskich, później zajmie się niem komisya parlamentarna klubów polskich, a wreszcie będzie ono przedmiotem dyskusyi i uchwał Koła sejmowego. Posiedzenie uznano za ściśle poufne.

Reforma wyborcza.

Lwów. Wczoraj pod przewodnictwem posła Leo odbyło się posiedzenie subkomitetu dla reformy wyborczej. Na posiedzeniu tem referent biura politycznego Wydziału krajowego przedstawił daty, odnoszące się do właścicieli rustykalnych, opłacających podatek powyżej 50 koron, 100 K, a nawet wyższy podatek gruntowy. Za podstawę do obliczenia wzięto 6 powiatów sądowych zachodniej i wschodniej Galicyi: rzeszowski, dąbrowski, limanowski, kołomyjski, tarnopolski i stryjski. Badania te ukończono i wedle nich na każdy z wspomnianych powiatów przypada około 30 osób tego rodzaju opodatkowanych. Subkomitet przyjął referat do wiadomości. Obrady nad tą kwestyą odnoszą się do wniosku, zgłoszonego przez ludowców, aby wyborców, płacących w tej wysokości podatek gruntowy, włączono do wyborców z kuryi wielkiej własności.

Lwów. Wczoraj o godz. 8 wieczorem rozpoczęła się na posiedzeniu prezydyów klubów polskich dyskusya merytoryczna w sprawie reformy wyborczej. Dyskusyę tę uznano za poufną.

Komisye.

Lwów. Wczoraj odbyło się pierwsze posiedzenie komisyi bankowej pod przewodnictwem pos. Lea, dla rozdzielenia mandatów. Pos. Hupce przydzielono referat o sprawozdaniu Wydziału kraj. w sprawie Banku krajowego, Paygertowi o sprawozdaniu Wydziału krajowego w sprawie galic. Kasy Oszczędności, a Abrahamowiczowi o sprawozdaniu Wydziału kraj. w sprawie kas Raiffeisena.

Komisya przemysłowa odbyła wczoraj posiedzenie pod przewodnictwem pos. Lubomirskiego dla rozdzielenia referatów. Sprawozdanie Wydziału kraj. o patronacie dla spraw rękodzielniczych i sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności departamentu II. przydzielono pos. Battaglii, sprawozdanie Rady szkolnej krajowej o szkołach przemysłowych pos. Długoszowi, a o szkołach handlowych pos. Rittlowi. W dyskusyi nad przydzieleniem dwóch ostatnich sprawozdań zabierali głos posłowie: Halban, Federowicz, Milewski i Lewakowski. Wyrażono ubolewanie, że w chwili, w której wszystkie kluby sejmowe doszły do przekonania, iż w miejsce tworzenia nowych szkół średnich dla wykształcenia klasycznego, a które tylko powiększają proletaryat inteligencyi, należy przystąpić do zakładania szkół zawodowych — sprawozdania odnośne komisyi przemysłowej nie dostają się przed forum Sejmu. Komisya uchwaliła odnieść się do marszałka z prośbą, aby sprawozdania te przedłożono na początku obecnej sesyi. W sprawie jednolitego postępowania w tej kwestyi sprawozdawcy komisyi przemysłowej mają się porozumieć z referentami komisyi szkolnej.

Komisya gminna odbyła wczoraj posiedzenie, na którem przydzielono pos. Halbanowi referat o wniosku Wydziału kraj., dotyczącym tworzenia nowych gmin, pos. Merunowiczowi referat o sprawozdaniu czynności Wydziału kraj. w zakresie nadzoru nad gminami i powiatami.

Lwów. Na poniedziałek zwołano posiedzenia następujących komisyj: o godz. 10 rano solnej, o godz. 4 po południu budżetowej i administracyjnej, a o godz. 5 szkolnej.

Z klubu ludowców.

Lwów. Wczoraj odbyło się tu posiedzenie klubu ludowców, Na porządku dziennym była sprawa wyboru nowego prezydyum. — Postanowiono ze względu na sytuacyę pozostawić na razie dotychczasowe prezydyum: przewodniczący: Stapiński, zastępcy: Bojko i Witos, sekretarz Wasung.

Klub zakończył wczoraj dyskusyę w sprawie reformy wyborczej, poczem uchwalono wnieść na poniedziałkowem posiedzeniu Sejmu przez posła Wasunga interpelacyę w znanej sprawie prof. Janika.

Porządek dzienny następnego posiedzenia.

Lwów. Porządek dzienny poniedziałkowego posiedzenia Sejmu, które rozpoczyna się o godz. 11 przed południem, jest następujący: I czytanie wniosku pos. Kleskiego o stworzenie funduszu dla udzielania miastom bezprocentowych pożyczek na budowę szkół i wniosku pos. Maryniuka-Zajaczuka w sprawie sprzedaży przez kierownictwo lasów kameralnych uschniętego na pniu drzewa; I czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o krajowej wyższej szkole lasowej we Lwowie, o regulacyi rzek kanałowych i w przedmiocie operacyj agrarnych; wybory uzupełniające do komisyj: bankowej, budżetowej, podatkowej i reformy wyborczej w miejsce pos. Loewensteina, oraz do komisyi górniczej w miejsce rektora Pawlewskiego i sanitarnej w miejsce rektora Łazarskiego. Po wyborach nastąpią sprawozdania poszczególnych komisyj w liczbie 17, które spadły z porządku dziennego wczorajszego posiedzenia.

Sejm krajowy.

(Telefonem.)

Lwów, 25 września.

Na wczorajszem posiedzeniu Sejmu przy sprawozdaniu komisyi budżetowej o stanie fundacyi Skarbkowskiej, pos. Skwarko krytykował administracyę fundacyi, zarzucając jej nieład.

Po odpowiedzi sprawozdawcy pos. Sali, wnioski komisyi przyjęto.

Przy obradach nad sprawozdaniem komisyi budżetowej o kosztach leczenia na fundusz krajowy ubogich chorych w kraju i za granicą, pos. Staruch przedstawił fakt, w którym gmina musiała zapłacić 480 kor. za dziecko, leczone w szpitalu w Koszycach i zgłosił rezolucyę do rządu, aby starostowie prowadzili dochodzenia w tych sprawach sprawiedliwie.

Pos. Witos podniósł, że korzystniejszem byłoby objęcie kosztów przez fundusz krajowy i zgłosił dodatek, aby Wydział krajowy przedstawił wnioski na najbliższej sesyi.

Pos. Stołajowski zaznaczył, że wnioski pos. Witosa przerzucają tylko ciężar w innej formie na gminę. Ostatecznie godzi się mowca na wnioski pos. Witosa.

Po przemówieniu sprawozdawcy pos. Jabłońskiego, w głosowaniu uchwalono wniosek komisyi, oraz dodatek pos. Witosa, a odrzucono rezolucyę pos. Staracha.

Przy sprawozdaniu komisyi gminnej o utworzeniu w Brzuchowicach stacyi klimatycznej, p. Kurowiec kwestyonował, czy miejscowość ta ma warunki na stacyę klimatyczną. Izba uchwaliła w myśl wniosku komisyi odesłać sprawę do Wydziału kraj.

Przy sprawozdaniu komisyi gminnej o rozdzielenie gminy Krynicy na Krynica—Zdrój i Krynica wieś, p. Myroniuk-Zajaczuk sprzeciwił się temu ze względu na wpływające stąd zwiększenie agend i ciężary administracyjne. W głosowaniu projekt ustawy o rozdziale przyjęto w myśl wniosków komisyi.

Z kolei przy rozprawach nad wnioskami naglymi uznano nagłość i odesłano do komisyi budżetowej kilka wniosków zapomogowych, poczem pos. Lewicki uzasadniał nagłość wniosku o polecenie komisyi reformy wyborczej, aby w przeciągu trzech tygodni przedłożyła Sejmowi gotowy projekt reformy wyborczej z podaniem podziału okręgów na polskie i ruskie. Mowca zaznaczył, że błędnem jest przypuszczenie, iż masy ludu są rozczarowane wynikiem powszechnego głosowania do parlamentu; przeciwnie spostrzegają one znaczny postęp w czynności Rady państwa.

Pos. Głąbiński oświadczył, że jako przewodniczący komisyi reformy wyborczej czuje się zobowiązany zająć stanowisko względem wniosku. Sprawa reformy wyborczej jest rzeczywiście pilną i wielce doniosłą, nie tylko ze względu na to, aby szerokim masom dać prawo, ale także dlatego, że już ze względów autonomicznych konstrukcya Sejmu powinna być zbliżoną do konstrukcyi dziś obowiązującej w Radzie państwa. Nietylko reprezentanci stronnictw demokratycznych i ludowych, lecz także przedstawiciele innych stronnictw w komisyi reformy wyborczej uznali sprawę tę jako pilną i ważną i oświadczyli, że ich pragnieniem i dążeniem będzie, aby reformę wyborczą sejmową załatwić jaknajprędzej, o ile możności jeszcze w obecnej sesyi. Mowca uważa sprawę za nagłą i sądzi, że nie ma powodu głosować przeciw nagłości wniosku Lewickiego, z drugiej jednak strony uważa, że dziś nie pora, aby Sejm w sprawach merytorycznych już zajął stanowisko. Dlatego przemawia za tem, aby zgodzić się na nagłość wniosku i wnosi, aby po uchwaleniu nagłości wniosek odesłano do komisyi reformy wyborczej.

P. Senyk i Petruszewicz przemawiali za nagłością wniosku.

W głosowaniu 48 posłów oświadczyło się za, a 33 przeciw nagłości. Wobec tego, iż nie było 2/3 większości, nagłość upadła.

P. Staruch woła: Hańba szlachcie!

P. Petruszewicz: My was stąd siłą wyrzucimy!

Marszałek: Pan Petruszewicz nie ma głosu. Okrzyki takie są przyniesione tu z innego parlamentu.

P. Petruszewicz: Temu Sejmowi daleko do parlamentu!

Marszałek oświadczył, że na życzenie kilku posłów, aby komisye mogły pracować od 9 rano, następne posiedzenie w poniedziałek rozpocznie się dopiero o godz. 11.

Koniec posiedzenia po godz. 1½ po południu.

Cholera.

(Telegr. „N. Reformy“.)

Wiedeń. U znajdujących się w szpitalu Franc. Józefa marynarza Stefana Bognera i sternika Prvelovicsa, którzy przybyli na statkach z Węgier, stwierdzono cholerę azyatycką.

Wczoraj wieczorem doniesiono z Berna Morawskiego, że mieszkający w dzielnicy Julienfeld Jan Jelinek umarł wśród objawów podejrzanych. Sekcya nie wyjaśniła dokładnie stanu rzeczy. Poczyniono potrzebne środki ostrożności.

Wiedeń. Ze względu na wczorajsze wypadki zawleczenia cholery przez parowce z Budapesztu do Wiednia, zarządził magistrat, aby nikomu, kto nie jest zajęty na okrętach, nie wolno było do okrętów przystępować i aby załoga nie opuszczała okrętów.

Budapeszt. Komisya miejska uchwaliła ewentualnie środkami gwałtownemi przeszkodzić używaniu wody z Dunaju do picia. Będzie wezwane wojsko do pomocy.

Zagrzeb. Bakteryologiczne badanie dejektów zmarłej Ewy Valericz wykazało cholerę azyatycką. W Dalj zaszedł podejrzany wypadek zasłabnięcia.

Rzym. W Apulii w ostatnich 24 godzinach wydarzyło się 9 nowych zasłabnięć na cholerę, a 7 wypadków śmierci.

Petersburg. W ostatnich 24 godzinach zachorowało na cholerę 36, zmarło 14 osób. Ogółem jest chorych 564 osób.

Telegramy

z dnia 25 września.

Morawska Ostrawa. W rewirze ostrawsko-karwińskim, gdzie przebywa około 1000 rosyjskich emigrantów, zaszło w ostatnich dniach wiele krwawych zajść, w których brali udział również owi emigranci. Z tego powodu władze wydaliły około 300 emigrantów rosyjskich z tego rewiru.

Berlin. Dzienniki donoszą z Rzymu: Rząd zamianuje prawdopodobnie burmistrza Rzymu Nathana senatorem, aby w ten sposób usunąć go ze stanowiska burmistrza z powodu jego ostatniej mowy przeciw nieomylności papieża.

Zjazd socyalistów niemieckich.

Magdeburg. Zjazd socyalistyczny wczoraj zamknięto. W końcowem przemówieniu oświadczył Dietz, że socyaliści, celem wywalczenia w Prusiech reformy wyborczej, mogą zawrzeć sojusz ze stronnictwami postępowemi.

Finlandya i Rosya.

Helsingfors. Sejm uchwalił przedstawić carowi oświadczenie, że nie może przystąpić do obrad nad przedłożeniami ustawowemi.

Zapasy atletyczne.

Wielkie afisze, rozlepione po mieście, zapowiadały, iż Cyganiewicz wyzywa wszystkich atletów do walki o mistrzostwo. Szczególniejsze zainteresowanie budziły zapasy sposobem amerykańskim t. zw. „catch as catch can“. Ten rodzaj bowiem walki atletycznej nie był znany w Krakowie. Zawody zapowiedziano na dwa dni: sobotę i niedzielę, na boisku pozlotowem na Błoniach.

Wczorajsze właściwe zapasy poprzedził match footballowy między „Wisłą-rezerwą“ a „Wisłą III“. „Cracovia III“, która miała ten match rozegrać z „Wisłą III“, wycofała się. Match nie budził zainteresowania ze względu na małą rozmaitość gry wobec niewyrobienia graczy. Należy jednak podnieść ładne tempo gry i dość udatne kombinowanie. — Zwycięsko wyszła „Wisła-rezerwa“, która pobiła przeciwników w stosunku 8:2 bramek.

Następnym punktem programu były produkcye siłacza Steinbacha, który przed trzema laty zdobył rekord, podnosząc 175 klg. W ostatnich latach jednak rekordy Steinbacha pobili atleci: Swoboda i Graffel, tak, że afisze, reklamujące Steinbacha jako najsilniejszego człowieka na świecie, lekko przesadzały. Atleta kolosalnej, imponującej budowy ciała, popisywał się na środku boiska podnoszeniem ogromnych połączonych kul żelaznych i drobnych ciężarków. Dwa mniejsze ciężarki ważyły po 20 klg., dwie mniejsze kule 85 klg., a dwie większe kule 140 klg. Waga wszystkich tych ciężarów wynosiła 265 klg. Steinbach brał pojedyncze ciężary i kilkakrotnie podnosił je w górę.

Ostatnim punktem programu były zapasy Cyganiewicza z holenderskim zapaśnikiem van der Rottenem, a zapasy te trwały krótko. Przy pierwszem spotkaniu (walka francuska) uległ Rotten w kilkanaście sekund, przy drugiem (w walce catch-as-catch-can) opierał się dłużej, jednak po 1 minucie i kilkunastu sekundach został powtórnie pokonany. Sędzią zapasów był p. Rudy, członek „Sokoła“ krakowskiego.

Walka „catch-as-catch-can“, jak widzowie krakowscy mieli sposobność zaobserwować, tem się różni od walki sposobem francuskim, iż chwyty dozwolone są nietylko za górną część ciała, ale i za nogi. Obrona przy tym systemie jest trudniejszą i polega głównie na zręczności. Cyganiewicz, nie znając arkanów tej walki, szybko uległ Gotchowi w Ameryce, mimo swej kolosalnej siły fizycznej. Walka „catch-as-catch-can“ jest więcej szorstką, niż mocowanie francuskie.

Publiczności na zawody zebrało się stosunkowo niewiele. Najwięcej przybyło studentów i młodzieży. Trybuny świeciły pustkami, jedynie na miejscach do stania znajdowało się kilka tysięcy osób.

Pierwszy dzień zapasów sprawił widzom przykry zawód, gdyż program nie miał urozmaicenia. a poszczególne punkty były mało interesujące i nie dające żywszej emocyi.

Program dzisiejszy obejmuje zapasy trzech par (Szczegóły w „Głosach publicznych“).

Kronika.

Kraków, niedziela 25 września.

Kalendarzyk kościelny: Ładysława z G.

Kalendarzyk astronomiczny: Wschód słońca o godz. 5 min. 32, zachód o godz. 5 m. 32, długość dnia godzin 12 min. 00.

Prognoza stacyi meteorologicznej w Wiedniu: Po większej części pochmurnie, mierne wiatry, ciepłota podnosi się, stan niepewny.

Teatr miejski imienia Słowackiego: „Śmierć Iwana Groźnego“.

Teatr ludowy (przy ul. Rajskiej): po południu: „Meir Ezofowicz“; wieczór: „Chcę sobie pohulać“.

Wycieczka młodzieży na sypanie kopca grunwaldzkiego do Niepołomic o godz. 10·45 rano.

Zapasy atletyczne, poprzedzone matchem footballowym między „Klubem sportowym I“ z Opawy a „Robotniczym klubem sportowym“ z Krakowa, o godz. 3 po południu.

Teatr miejski we Lwowie: po południu: „Koncert“. wieczór: „Miłość cygańska“

W poniedziałek 26 września:

Kalendarzyk kościelny: Cypryana i Justyny mm.

Kalendarzyk astronomiczny: Wschód słońca o godz. 5 min. 34, zachód o godz. 5 m. 30: długość dnia godzin 12 min. 56.

Teatr miejski imienia Słowackiego: „Smierć Iwana Groźnego“.

Teatr ludowy (przy ul. Rajskiej): „Mazepa“ (popularne).

Walne zgromadzenie członków „Gwiazdy“ w lokalu przy ul. św. Jana l. 2 o godz. 7 wieczorem.

Teatr miejski we Lwowie: „Ostatnie spotkanie“.

Z teatru. Wznowiona wczoraj po latach trzydziestu z górą tragedya Aleksego Tołstoja „Śmierć Iwana Groźnego“ wspiera się na tem samem ideowem i dziejowem podłożu, co „Car Dymitr“ Nowaczyńskiego. Gdyby nie różnica czasu powstania obu tych utworów, gdyby nie różnica faktury scenicznej, możnaby oba dzieła uważać za twory jednej epoki i jednego środowiska. — Odległość lat czterdziestu z konieczności oczywiście wykazuje tu zasadnicze różnice w ujęciu i przeprowadzeniu obu sztuk. Tragedya hr. Tołstoja ma na sobie piętno epoki poromantycznej, łączy tragiczno-romantyczny gest Wiktora Hugo z przedziwną charakterystyką i psychologią środowiska rosyjskiego — wyprowadza pierwiastek dziejowy, okraszony tchnieniem najczystszego idealizmu. Pomimo pleśni czasu, utwór tętni siłą żywotną a prawda historyczna i wierność charakterystyki i tła nadaje mu znaczenie utworu o trwałych wartościach scenicznych.

Odkładając obszerniejsze uwagi o całości przedstawienia do następnego numeru, notujemy na razie, że piękny utwór Tołstoja, przepojony najszlachetniejszym idealizmem a równocześnie piętnujący w najdobitniejszy sposób to co bezstronnej krytyce dziejowej samo się nasuwa, w interpretacyi scenicznej wypadł wspaniale.

Trudności kosztownej wystawy dyrekcya mogła tem łatwiej pokonać, że oprawa sceniczna „Dymitra Samozwańca“ ułatwiała wystawienie tej sztuki. Nowo sprawione dekoracye i kostyumy, oraz dodatkowy aparat sceniczny złożyły się na całość we wszystkich szczegółach wspaniałą i imponującą barwnością.

Wykonanie ról stało na tej samej wyżynie artystycznej, na jakiej dyr. Solski przywykł stawiać utwory, do których przywiązuje wartość artystyczną i repertoarową. W tytułowej roli stworzył on jednę z tych kreacyj, w których talent jego błyszczy pełnią intuicyi i pomysłowości, a siłą tragiczną, jaką wlał w tę ponurą postać, przewyższył poprzednie kreacye. W licznej rzeszy bojarów wybitnie dramatyczne i wypukłe postaci stworzyli pp. Sosnowski, Węgrzyn, Kosiński, Jednowski i Józef Węgrzyn.

Sztuka przeciągnęła się do godz. 12, co w przyszłości domaga się skrócenia. Publiczność przyjęła sztukę gorąco i wysłuchała jej z tem zainteresowaniem, jakie zawsze jest zapowiedzią trwałego powodzenia repertoarowego. *wp.*

Pogrzeb ś. p. dra Szczęsnego Kreutza, profesora i rektora wszechnicy Jagiellońskiej, zmarłego w Zakopanem, odbędzie się dziś o godz. 4 po południu z dworca kolejowego na cmentarz rakowicki. Z powodu zgonu ś. p. Kreutza z gmachu Coll. Novum powiewa czarna chorągiew.

Kolej Lwów-Podzamcze. „Wiener Ztg“ ogłasza: Minister spraw wewnętrznych w porozumieniu z min. kolei i min. skarbu udzielił Wydziałowi krajowemu w Galicyi jako koncesyonaryuszowi kolei lokalnej Lwów-Podzamcze przez Kamionkę Strumiłową do Stojanowa, koncesyi na utworzenie Towarzystwa akcyjnego i statuty tego Towarzystwa zatwierdził.

Zjazd górników i hutników. Ze Lwowa telefonują: Wczoraj o godz. 10 przed południem odbyło się posiedzenie zjazdu pod przewodnictwem posła Zarańskiego. Wygłoszono kilka referatów. — Po południu obradowały sekcye i komisye, nadto wygłoszono cztery odczyty publiczne. Poseł do Dumy Żukowski mówił o Banku przemysłowym w Galicyi i jego znaczeniu dla przemysłu polskiego wogóle, a dla górniczego w szczególności; dr Stan. Bukowiecki z Warszawy mówił o zasadach górniczego prawa cywilnego w różnych dzielnicach Polski; poseł Battaglia o budowie kanałów spławnych w stosunku do przemysłu górniczego; radca Bartonec o formacyi węgla wogóle i tworzeniu się pokładów węglowych.

Sprawa napadu na uniwersytet lwowski. Ze Lwowa telefonują: Wyższy sąd krajowy zatwierdził uchwałę Izby radnej kraj. sądu karnego co do wysokości kaucyi za wypuszczenie na wolność dwóch studentów ruskich Żaleźnika i Ochrymowicza. Kaucya ta wynosiłaby razem 40.000 K.

Z procesu ks. Dawydiaka. Ze Lwowa telefonują nam: Występujący w procesie ks. Dawydiaka prof. gimn. w Kołomyi Gieciow został zasuspendowany przez władze szkolne.

Pożar spirytusu. Ze Lwowa telefonują: Na gościńcu żółkiewskim włościanin z Kulikowa, Iwan Żelisko, wiózł dwa kufle spirytusu. Nagle nadjechał automobil nr. 886; konie się spłoszyły i wywróciły wóz, przyczem rozlał się spirytus i z niewytłomaczonych powodów zapalił. W jednej chwili wóz stanął w płomieniach. Publiczność rzuciła się na ratunek. Żelisko odniósł ciężkie poparzenia. Wóz spłonął; konie są silnie poparzone.

Morderstwo. Z Mor. Ostrawy telegrafują: Nocy ubiegłej znaleziono na polu koło Dąbrowej zwłoki 20-letniej młodej dziewczyny, w bestyalski sposób zamordowanej. Morderców natychmiast schwytano. Są to dwaj górnicy, którzy dziewczynę przed zamordowaniem zgwałcili.

Krwawy zatarg wydawniczy. Z Sosnowca telegrafują: W piątek o godz. pół do 9 wieczorem

na ul. Głównej rozegrał się krwawy epilog głośnych i pamiętnych przed kilku miesiącami zatargów wydawniczych w redakcyi „Kuryera Zagłębia". Były wydawca tego pisma, Modzelewski, spotkawszy na ulicy idącego z żoną i teściem, obecnego wydawcę „Kuryera Zagłębia", p. Kłosowskiego, strzelił do niego trzykrotnie z rewolweru. Dwie kule zraniły Kłosowskiego ciężko w lewą łopatkę i poniżej jej, przebijając ofarę napadu na wylot. Rany są niebezpieczne. Stan Kłosowskiego ciężki. Modzelewskiego aresztowano.

Zastrzelenie mordercy. Z Wielkiego Waraždynu telegrafują: Ścigany od kilku tygodni za morderstwo chłop Vitalis został wczoraj w swojem mieszkaniu przez żandarma zastrzelony.

Przeciw preparatowi Ehrlicha. Z Paryża telegrafują: Tutejsi lekarze postanowili starać się u rządu o zakaz używania we Francyi środka dra Ehrlicha, we Francyi bowiem istnieje dosyć tego rodzaju środków leczniczych.

Skazanie pomocnika policmajstra na śmierć. Z Ekaterynodaru telegrafują: Sąd wojenny w sprawie b. pomocnika policmajstra Gołowki i dwu policyantów, oskarżonych o zabicie w r. 1908 trzech aresztantów, a w ich liczbie jednego poddanego niemieckiego, skazał Gołowkę na karę śmierci przez powieszenie, a policyantów uniewinnił.

Mianowania i przeniesienia. „Gazeta Lwowska" donosi: Minister spraw wewn. powołał komisarza powiat. dra Adolfa Rappego do czasowej służby w ministerstwie spraw wewn.

Namiestnik przeniósł koncepistę policyi Karola Puskarczyka z Krakowa do Tarnowa.

Zmarli.

Roman Spitzer, em. profesor szkoły realnej i radca szkolny, zmarł w Krakowie, przeżywszy 67 lat.

Ze Sowów Marcyanna Reiterowa, obywatelka m. Krakowa, zmarła, przeżywszy 48 lat.

Anna Suchoń, obywatelka m. Krakowa, zmarła w 21 roku życia.

Głosy publiczne.

Zapasy atletów. Wbrew komunikatom dzienników wiedeńskich — **Zbyszek-Cyganiewicz walczyć będzie dziś na boisku pozlotowem na Błoniach w Krakowie.** Wobec rozpoczętego bowiem meetingu zapaśniczego w Krakowie — Zbyszko nie mógł się dziś jawić w Wiedniu na wezwanie dra Rollera. Przeciwnie w walce o szampionat światowy, przeniesionej z Ameryki na teren europejski — **wzywa Cyganiewicz na następną niedzielę dra Rollera do Krakowa.**

Dziś natomiast po południu staje Zbyszko do walki z mistrzem europejskim z r. 1903, Tupolim Jean'em. Nadto dzisiaj zawitał do Krakowa szampion światowy z r. 1904 (w Paryżu), Serb, Antonicz Szymon, najwyższy mężczyzna na kuli ziemskiej, mający 2 metry 18 ctm. wysokości. Antonicz wezwał wszystkich zapaśników (i Cyganiewicza) o szampionat międzynarodowy.

Prócz tych walczą dziś Andre van der Rotten, szampion holenderski (z Antoniczem), Steinbach Józef z Wiednia, znany posiadacz 18 rekordów światowych w dźwiganiu ciężarów.

Dzisiejsze zapasy o mistrzostwo rozpocznie punktualnie o g. 3 popoł. match footbalowy Wisły I przeciw R. K. S. 7066 1

Odpowiedzialny redaktor i wydawca:
Michał Konopiński.

Ruch przejezdnych.

Kraków, 24 września.

HOTEL BELVEDERE (pokoje od 2 koron. Łazienki. Restauracya i kawiarnia na miejscu): nadinż. Hugo Zeckel z Berna, inż. Karol Krejcar, Gabryel Kraus z żoną ze Lwowa, Józef Steinbach z żoną z Wiednia, Karol Truszkowski z Kołomyi, Franciszek Galosiewicz, Jan Górski z Warszawy, Władysław Gąsienica z Zakopanego, Hugo Cohn z Wrocławia, Mieczysław Wiśniowski z Sambora, Franciszek Nusbaum z Nowego Targu, Makary Chomiak z Brodów, J. Offner z Krakowa, Jan Bierk z Lublina. Józef Dłużniewski z Warszawy, Bogumił Brazda z Pragi, Alfred Majer z Korczyny.

HOTEL KRAKOWSKI: dr bar. Robert Herbold Canstein z Wiednia, sędzia Karol Konopacki z Gorlic, Mieczysław Krąkowski z Łazy (Król. Pol.), Tadeusz Przybylski z Sosnowca (Król. Pol.), Marya Zdanowska z Smiłowic (Król. Pol.), Eugeniusz Waedtke z Warszawy, Stefan Solicki z Czerniowiec, Czesław Ratuld z Poznania, Stanisław Tylman, Stanisław Kryłowski z Warszawy, Jan Prokop z żoną z Dąbrowy, Michał Czeski ze Lwowa, Józef Ołtaszeński z żoną z Aleksandrowa (Król Pol.), Konstanty Bocheński z Tarnowa, Tadeusz Grabek, Hans Wödl z Wiednia, Mikołaj Serwasieński z żoną i dziećmi z Morawskiej Ostrawy, Stefania Gadowska z Sanoka, Michał Poremba z Zakopanego, Józef Szochman z żoną z Brodów, Adam Spierzyński z Przemyśla, Franciszek Schipka z Katowic, Zofia Wilmoń z Wilna, Bolesław Szczęsny z Radomia (Król. Pol.), Michał Bekalski z żoną z Warszawy.

HOTEL SASKI: O. Hoffmann z Pilzna, O. Goldbruan, St. Mniszek ze Lwowa, H. Hempel z Frankfurtu, J. Kozłowski, J. Krotowski z Warszawy, M. Oppenheim z Sosnowca, J. Sokolska, W. Doliński z Warszawy, hr. Wł. Wolański z Rzepiniec, J. Żychlińska z Popielowa, hr. P. Rostworowski z Rybny, Z. Loebl z Wiednia, Br. Gembarzewski, J. Vojgnerl z Warszawy, T. Sroczyński z Galicyi, D. J. Ueberall z Nowego Targu.

✝

Dr FELIKS KREUTZ

c. k. Radca Dworu, em. Profesor i b. Rektor Uniw. Jagiell. i czynny członek Akademii Umiejętności

urodzony w r. 1844, zmarł nagle dnia 22 września 1910 roku w Zakopanem.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę dnia 25 b. m. o godzinie 4 po południu z dworca kolejowego w Krakowie wprost na miejsce wiecznego spoczynku — na który-to obrzęd w smutku pozostała rodzina zaprasza Krewnych, Przyjaciół, Kolegów Zmarłego i pobożną Publiczność.

Msza św. żałobna

odprawioną zostanie w sobotę dnia 24 b. m. w kościele parafialnym w Zakopanem.

Zakład pogrzebowy „Concordia" Jana Wolnego w Krakowie, plac Szczepański 2.

✝

Wacław Adamski

c. k. notaryusz

przeżywszy lat 70, po długiej i ciężkiej chorobie, opatrzony św. Sakramentami, zasnął w Panu d. 24 września 1910 r.

Stroskana żona wraz z dziećmi i wnukami zaprasza na wyprowadzenie zwłok, które odbędzie się w poniedziałek d. 26 b. m. o godz. 3 po poł. z domu żałoby L. 24 przy ul. Poselskej wprost na miejsce wiecznego spoczynku.

NABOŻEŃSTWO ŻAŁOBNE

odprawionem zostanie we wtorek d. 27 b m. o godz. 9 rano w kościele OO. Dominikanów w kaplicy Matki Bożej Różańcowej.

Kursa telegraficzne.

Wiedeń, 24 września. Losy: a) procentowe: Austryackie zakładu kred. z obl. prc. z roku 1880 3-prc. 2.8·50. Austr. zakł. kr. z obl. prc. z r. 1889 3-prc. 275·75. Uregul. Dunaju z 1870 r. 100 złr. 5-prc. 301·—. Węg. Banku hip. po 100 złr. 4-prc. 249·2-. Pożyczka serb. prem. po 100 fr. 2-prc. 111·25. b) bezprocentowe: Budapeszteńskie (Basilica) 5 złr. 28·60. Zakł. kred. dla h. i p. po 100 [illegible] 520·— Clary 40 złr. m. k. 212·—. Pożyczka m. [illegible] 20 złr. 117·—. Losy m. Krakowa 20 zł. 111·—. Pożyczka m. Lublany 20 złr. 89·50. Palffy 40 złr. 265·—. Czerw. krzyża Tow. austr. 10 złr. 63·—. Czerw. krzyża węg. Tow. 5 złr. 38·50. Losy fund. arcyks. Rudolfa 10 złr. 72·—. Salma 40 złr. m. 285·—. Pożyczka Salcburga 20 złr. 115·—. Tureckie oblig. prem. kolei po 400 fr. 254·—. Tureckie oblig. prem. kolei prc. 254·75. Losy kom. m. Wiednia z 1874 roku 529·—.

Berlin, 24 września. Austryackie banknoty 85·10. Spirytus —·—.

Paryż, 24 września. Renta 3-prc. —·—. Mąka —·—.

Z drukarni Literackiej w Krakowie, ul. Jagiellońska 10.

Rządca drukarni L. K. Górski